

PROCHO

vydává prochor

píše bohumír procházka

ROVINY

zvěsti z Jičína a okolí ● <http://prochor.unas.cz> ● 1. červenec 2012 č. 7 / 12

Lodžie a kumštýři

Nové konání a programy všelijaké v Lodžii přivádí sem spoustu zajímavých lidí od pryč, jakož i mnoho místních poznává jiné nové pestré konání. Řekněte, koho by napadlo přinést do rohu terasy postýlky, peřiny (ano, byly to přímo Vydrovy peřiny pro ty, kdo neměl spacák), tam si zalézt, velcí malí, a poslouchat pohádky o hvězdách a přitom se na hvězdy dívat. Opravdu, na živé hvězdy. Protože přijel pan hvězdář Lukáš z Ostroměře a když viděl zájem, tak se otočil a jel do Ostroměře pro hvězdářský dalekohled a my jsme poprvé v životě viděli skutečné Saturnovy prstence, protože ten dalekohled zvětšoval

stodvacetkrát. A děti, co na tu čočku nedosáhly, jsme vysadili. A pak se zase četlo, dokud neusnul poslední. Stalo se v pátek 1. června a byla to nezvyklá oslava Dětského dne. Klíčová Jirkova věta: „Budeme číst tak dlouho, dokud všichni neusnem.“

Ráno v sobotu přijeli ti kumštýři všelijací. A vyráběl se papír, linoryty, na ten papír se tisklo a kdo měl trpělivost, svázal si dohromady knížku zvanou lepoprelo. Kdo z vás to má? Svoji vlastnoručně vyrobenou knížku. Akorát že Helena, co natírala to lino barvou a kroutila tím lilem, chvilku netiskla, protože zalepovala dětem ty prsty, co do nich ryly místo do lina. Ale řekla klíčovou větu pro sobotu: „Klidně

proChor na Valdické bráně

20. 7. v 20 hod. PROPLETENICE 2

Zajímavosti z bloku a foťáku známého novináře o tom, jak všechno se vším souvisí.

Lodžie

5. 7. OBRAZY HUDBY: ČINNA a Anna Irmanovová

Hudebně scénická malba legendární kapely a uznávané výtvarnice

12. 7. OZVĚNY ANIFESTU

Pásmo nejlepších filmů festivalu animované tvorby

19. 7. OBRAZY HUDBY: ORLAK – T. Dvořák, J. Libánský a A. Balážová

Hudební projekt experimentálního dua a jejich hosta

26. 7. OZVĚNY ANIFESTU

Pásmo nejlepších filmů festivalu animované tvorby

více na <http://www.valdstejskalodzie.cz/>

Demokracie znamená, že každý může ukrašt co potřebuje (Vladimír Jiránek)

ryjte, leukoplasti máme dost.“ Povšimnul jsem si, že ryl i jeden pan ředitel.

Ale o těch umělcích, spíš umělkách: Jedna holka se jmenuje Tereza. Rozložila takovou krabici a z ní vyndala papírové loutky a jiné rekvizity a hrála skvělou pohádku o Ivánkovi. Ta krabice byla divadlo, které vymyslela, ty loutky k tomu namalovala z papíru a vystříhala. Aby to mělo i hudební doprovod, tak hrála na pusu a prst a znělo to jako balalajka, když to bylo o Ivánkovi. Když skončila, tak to všechno pečlivě složila, aby se nic neztratilo, takovými oky provlákla dlouhou šálu, všechno dala si přes rameno a šla na autobus. Doma jsem se podíval na internet a dozvěděl se, že to není holka, ale matka čtyř dětí, že bydlí někde u Humpolce, nebo Pelhřimova, to už nevím. Vydala krásné knížky malované i psané, za jednu byla v nominaci na Literu.

Tak. Jenom jsem chtěl na jednom příkladu povědět, co všechno se v Lodžii děje a že se tam vyplatí podívat. Protože je tam Moudro a Krásno a nemusí se k tomu objednávat „umělci z Prahy“ za desítky tisíc.

Těch čárek, těch čárek

Grafici jsou určitá trochu jiná odrůda výtvarníků. Rejou si své čárky do měděné desky a je to výtvarno, které si nemůže dovolit rozmach, ba naopak, práce je to velmi pedantická, trpělivá, přesná, náročná na oči a není hotová do večera. Někdy ani za týden. A stejně není konec, když je vyryto, přijde tisk a to je taky piplačka. Petr Minka, který vystavoval celý červen v knihovně, něco o tom ví, právě tak jako Petr Kábrt, který mu tiskne. Takže ještě tu jde o souhru obou kumštýřů.

Nějak má ta grafika, ty jemné čárky, které bez lupy nevidět, svoje vymezená témata: osobnosti dějinné, kytky, holky, často ne moc oblečené, možná zvířata, jak je libo. Ale ti klasici: Hus, Chelčický, Komenský, Havlíček, Masaryk. Tu knížku, pro kterou Minka velikány vyryl, nazval její autor Slavomír Ravik Síla slabých. A jsme u

historie, filozofie, etiky. Však při tom rytí má grafik čas o nich přemýšlet.

„Nejdřív si je musím nakoukat,“ říká autor. Z různých pramenů sleduje jejich portréty. Aby to udělal věrně, ale jinak, než jeho předchůdci.

Povídáme si o tom, jak Hollar používal průhlednou kouli s vodou, jako čočku, která mu správně osvětlila dílo. Reynek zase, i když elektrikou měli, pracoval brzy ráno. A při petrolejce. I o Váchalovi byla řeč, jak on tam v té své komoře asi špatně viděl. Ten prý používal zubařskou vrtačku, když dělal své dřevěné desky.

Na závěr objevila se věta k přemýšlení: „Kdo považuje za možné obětovat formu v zájmu děje, přestane být umělcem.“

Horáckovy figury

Takovou hru jsme hráli na výstavě Václava Horáčka v galerii J. B. Spektrum ve Vokšicích: Ptám se Josefa: „Krajiny, zátiší, figury, kde je Horáček nejlepší?“ Shodli jsme se, že v těch figurách. A pak jsem šel za mistrem. Ten řekl takové to: „Ále..., mi to je jedno...“ Ale pak, u kafe mu to došlo a jednoznačně doplnil, opravil: „Figury.“

Tak namaloval třeba cikánskou rodinu. Symbolicky, ne podle konkrétního reálu. Je tam táta. Knírek, klobouk, hraje na housle. Vedle žena, nedostrojená, kouří. Vzadu starý, zády otočený – močí. A děti vedle řadí na vozíku. Úplně vzadu chalupa na spadnutí s děravou střechou. Pohoda. Nádhera. Studie kousku našeho bytí. Nebo hráči karet. Konkrétní lidi od nich z města Jilemnice a z okolí. No ten kibic, jak šilhá do karet ... Vědcové by řekli – sociální tematika. My říkáme – dík, mistře Horáčku.

Krásně hledětí

Jako malému klukovi mi to nedalo a jeden krasohled – kukátko jsem rozdělal a přišlo zklamání. Pár sklíček a zrcátek. Měl jsem si nechat tu iluzi. Cožpak musí člověk hned do všeho lézt? Snažit se přijít všemu na kloub? Poodhrnout ten závěs, nebo peřinu?

Nakonec v muzeu na výstavě krasohledů Markéty Váradiové a Michala Slejšky si všechno můžete vyzkoušet. Všechny ty úhly pohledu v zrcadlech, všechny roury a trubičky. Krouťte, hvězdy se různě mění, přeskupují. Pak otevřete druhé oko a vidíte, že ta dívka v té bílé blůze s černými vlasy, co taky krouť trubičkou, je taky krásná. A z přímého pohledu.

Pokušení moci

Martin Puš změnil hodinu před zastupitelstvem 13. 6. program, aby byli někteří zastupitelové ještě nepřítomni a on nemohl být odvolán. Někteří tvrdí, že na to měl právo, fundovaný názor není k dispozici. Prodloužil tak asi o 13 dní své starostování a svůj starostenský plat. Městu agonii dosti škodlivou. Spoustu lidí, kteří přišli na zastupitelstvo, zbytečně připravil o čas atd. Inu, konal tak politik. Přemýšlím, zda by tohoto, co se mezi lidmi nazývá obyčejný podraz, byl schopen před deseti lety. Jistě se změnil. Možná, že by takovéhle podlosti před 10 lety nebyl schopen. Protože by v něm ještě bylo více normálnosti. Teď je homo politikus. A tam, bohužel, platí jiné zásady. A nemluvím už jen o MP. Vždyť oni se, zastupitelové lidu, bez lidu spolehlivě obejdou. Vystačí si sami. Se svým koalicionáním a opozicováním. Pan Václav používal výraz pokušení moci. Kde se bere? A nepřispíváme k tomu trochu my? Oním patolizalstvím? Svým pečlivým hlídáním sebe sama, abychom se zavděčili? Na to je krásné české slovo předposranost. Tolikrát jsme byli svědky takového chování vedoucích městských i jiných zařízení. V jednom z nich není kupříkladu místo pro program člověka, který není se starostou v dobrém. Nejde jim jen o to, aby si udrželi své místo, chtějí jen víc peněz pro své zařízení. Nemůžou za to trochu i jičínská média, která se brání zveřejnit kritický názor?

Kousky z deníku

05 06 2012 Lidice stále

Od Dany přišla pozvánka na mši na Pecku za faráře Štemberku. Rodák peckovský byl zastřelen v Lidicích. Nabízenou milost odmítl.

Dana připojila, jak bývá jejím zvykem, úryvky z knížky Františka Křeliny Každý své břímě. Křelina má vnučku. Je taky spisovatelka, jmenuje se Markéta Hejkalová. Nedávno měla v Jičíně i Bělohradě autorské čtení. A Pecka, kde její dědeček sbíral podklady pro knížku, je nedaleko. Zase propletence, okruhy se uzavírají.

06 06 2012 Dana

Vypráví, jak chystá některé své recitace (Například Záhořovo lože – bylo při Svátku hudby). Ona vše nazpaměť. Když může, jede se na místo děje podívat, zjistit všechny možné souvislosti). Erbena má relativně blízko.

Ze svých Ohařic i občas pěšky, aby některé věci cestou „zažila“. Koncentrovala se na ně. Vypráví, jak vedle polní cesty u křížku u Ostruženského rybníku ležel člověk. Na zádech, ruce roztažené, tváří i celou náručí přijímal slunce. Postála, ani se nepohnul. ... Bylo to cestou na vzpomínku na Lidice. Nějak to všechno je propojené.

10 06 2012 Utrpení z krásna

Zkouška na Oživlého poustevníka. Scénář je jasný. Zuzka a Jana zapracovaly skvěle. Poustevník v Libosadu ožije, víly ho začnou svádět. On si bojuje svůj vnitřní boj. Vše při osvětlení svíček a luceren. Skvělý nadějný záměr. Vydra mi vybral krásné víly, slíbil i dráždivé, ale decentní oblečení. Tak na hranici. Všechno skvělé.

...

Poustevník zklamal. Léčivé byliny, nápoj lásky, oznamoval jako zboží v Tesco. Když ho víly začaly pokoušet a on odložil knihu, nezmohl se na slovo. Totální výpadek mysli. Stařecká demence v plné síle. Dopr.

Všichni ho konejšili. Vydra to vysvětloval rozpaky nad blízkostí víl. Jana pořád opakovala - to bylo dobrý, to bude dobrý. Brrr. Jen já vím, že v tu chvíli jsem

nevnímal ty víly vůbec. Natož nějaké náznaky erotického vzplanutí. Jen tu svou nemohoucnost čehokoli. Radši budu půl dne dělat dřevo. Když jsem dřevo.

Hepyjend: Poustevník proběhl 23 06 s obrovskou nápoevědou víl a dvěma kiksý. Až když bylo po všem a uklízeli jsme svíčky, povšiml jsem si, jaké to jsou krásné holky. Poustevníka nikdy více.

12 06 2012 O propásle fotce

Když si listujeme albem fotek, občas se možná pozastavíme nad některou a řekneme si: „Nejsem já dobrej?“ A pak nám dojde – a někteří se zastydíme nad svou ješitností.

A přijde potvrzení staré pravdy: Nejlepší fotka je ta nevyfocená.

1. Na divadle v Káčku hrála úplně malá holka maminku v šátku. Ve chvíli, kdy byl monolog a dialog někde jinde, jen seděla a z nervozity si kousala cíp šátku. V jednu chvíli ho měla celý v puse. A ten výraz ... Než mi nastartoval můj starej Canon canonskej, bylo všechno pryč.

2. Na povodních v Bílém kostele byla parta vojáků ve škole ubytovaná ve třídě, kde se ráno podávala snídaně. Různí hasiči, vojáci, dobrovolníci jedli, povídali a jeden voják pod školní lavicí ještě ve spacáku. Tak jsem se zeptal, zda maso, nebo sladké, zda kafe, nebo čaj, všechno nachystal na tácek, připravil foťák a těšil se na fotku s názvem Snídaně v posteli. Bohužel. Jak uviděl foťák, vystřelil ze spacáku, až se praštil do hlavy. Tak jsem si aspoň vyfotil jeho zablácené boty.

13 06 2012 Zastupitelstvo nezastupitelstvo
Měl bych si dát, jak říká Há, od politiky pokoj. Nějak to nejde, dokud ...
Zastupitelstvo začalo v 10, aby se vše stúhlo. Na programu bylo i hlasování o odvolání starosty, někde vzadu. Ing. Puš hodinu před představením, pardon, před jednáním, změnil program tak, aby tenhle bod byl na začátku. V té době chyběli dva zastupitelé, protože se nemohli uvolnit z práce. Po obědě by přišli, hlasů pro odvolání bylo by 11 a vláda ve městě by

padla a mohlo se jednat o nové. Program tedy nebyl schválen a všichni šli domů. Vlastně nešli, dlouho si povídali, jaký je to podraz. Takhle se dělá politika. Dopr. Fůj.

18 06 2012 Dva světy

Korespondujeme ohledně Divobálu v Lodžii. Tolik věcí je třeba zařídit. Je nás na to pár. Scénář na oživení Poustevníka emailoputuje mezi třemi lidmi. Text z Bible – z části Píseň písní je o lásce, kterou kdybych neměl, jsem jen dunící kov. O nádrech, která jsou jako dva kolušci. K tomu Zuzka připisuje, jak reagují víly. A pedant Vydra upravuje Nápoj lásky. A Jana pohyb poustevníka.

Do toho přicházejí dopisy jičínských politiků. Jeden osočuje druhého. Nevybírávě: „Strany - napříč všemi stranami, jsou prohnílé a plné korupce. ... Z Vaší odpovědi číší vztek starého, zahořklého a nedoceneného politika. ... Je neetické nechat si od podřízené organizace za služby, které jí jako nadřízený poskytují, platit. ...“ Etc, etc.

Jeden den, v jedné minutě potkávají se mi na obrazovce Acer dva světy. Dopr.

Jak je to směšné, to jejich pachtění! Slyšeli někdy o Písni písní? Vědí, jak se připravuje nápoj lásky? A co na to Lidstvo?

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník

založeno roku 1998

Vydává B. Procházka,

Sokolovská 367, Jičín,

tel.: 493 523 492, 723 128 942

Evidenční číslo MK ČR E 13158

e-mail: prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí Města Jičín,

GENERALI POJIŠŤOVNA a.s.

Denisova 504, Jičín,

tel, fax: 493 523 024

20 06 2012 Bůh mě dnes miluje
Hned po probuzení, ne - bylo to ještě před,
bylo mi jasné, jak bude znít fejeton pro
soutěž v Lysé. Ležím si a napadají mne
přesně věty textu. Výjimečný zjev. Rychle
čaj, než nastartuje počítač. Smetany hodně.
Pohled z okna na letišti úplně v mlze, jen
vrch Veliše vyčnívá. Jdu psát. Ty věty, co
mi šrotovaly v hlavě v posteli, na papír
jdou. Úžasné. Neobvyklé. Jsou v nich
Jičiňáci. Snad decentně. I já. Téma pro
Lysou je: Sběratelství.
V osm, ještě před snídaní, odesláno. 2826
znaků (včetně mezer). Honza předepsal do
4 000. Splněno. Radost. Úžasnej pocit.
Zasloužím já si toto?

23 06 2012 Divobál
Zajisté věnuji mu pozornost velké noviny
a tak já jen několik poznámek. I když
přímo nabízí se článek třeba o tom, jak si
to Apropáci užívali a jak ta malá brejlatá
holčička utekla z toho tancování a brala
bubeníkovi paličky, jak se jí to líbilo a jak
bubnovali spolu. A další. Třeba o kytkách
– bylinách ve starobylých zdech Libosadu,
nebo jak vozíčkáři přijeli ke schodům,
zazvonili si na trubku paličkou a Patrikova
parta zapřáhla ten vozík a točili klikou jak
to u staré studně bývalo a vozík vytáhli
nahoru. Atd. Tak jen pár poznámek.
Jirka se svou partou přináší neotřelý,
příjemný způsob humoru. Často založený
na Teď nápadu – improvizaci, ale předem
trochu připravené. Je to humor, ironie
neustrádní, příjemný.
Opět příklad, jak se objevují talenty, jak se
nacházejí. Koláční – kuchyňská poezie. O
Ondřejovi se to ví. Ale žena, jak vrzala
s kupou dětí, každý na housle – nádhera.
A Otec v roli žebráka – nepřekonatelný.
Povídal pak – dozvěděl jsem se to včera.
Někteří byli zapřaženi v dílnách, třeba při
výrobě kostýmů. Takže neviděli program.
Ale řekli: „Vždyť my jsme si to moc
užívali i tam.“
Pravda, trochu jsem se bál, že se lidi
budou zlobit, že nebudou vpuštění bez
kostýmů, nebo že tam bude spousta lidí
v civilu. Ne. Téměř všichni v dobovém

oblečení, někteří třeba jen symbolicky.
Zdá se, že Lodžie si vytváří své
obecenstvo, které přijímá pravidla a
způsob žití tu typický.

25 06 2012 Zase vedlejší efekty
Aneb kouzlo nechtěného. Pro pořad
Propletence 2 sháněl jsem v KVČ poezii
Bohuslava Reynka. Ano, toho malíře,
grafika a básníka z Petrкова, který ryl
desky pro své půvabné obrázky vždy brzo
ráno a svítil si petrolejkou, i když elektrika
už byla zavedena. Básně nenašel jsem
vůbec. Jen obrázky v knížce Stanislava
Vodičky Jepiči okamžiky, kterou přinesli
ze sklepa. A tím nastalo skvělé a obávané
větvení. (= objeví se nové téma, které stojí
za zpracování). Umělecký knihář Vodička
učil se dělat krásné knihy u Rejmana
v Rožďalovicích. A ke konci života je i
psal. Například: „Najednou si uvědomuji
kus té nesmírné šířky všudypřítomného
času. Dělá vlastně svou všudypřítomností
rovnoprávnou konkurenci Pánu Bohu. ...“
Tak Reynka nemají, Vodičku ve sklepe.
Neviním knihovnu. Takoví jsme – čteme
něco jiného. Klasič? K čemu. Jsou příliš
rozvláční. A přítom tam tolik moudra. A
k čemu moudro? Máme své. Klipové,
reklamotelevizní.

Pardon, zase fňukám. Vladimír říká, že
moc poučuju.

Ale ze sklepa museli přinést i Magorovy
dopisy. Vyšly 2005. Ivan Martin Jirous tu
soustředil korespondenci z těch mnoha
vězení, kterými prošel. Opilec, skandalista
a jeden z velkých českých básníků. V roce
2009 přijel ve svém širokém klobouku na
odhalení památníku před valdickým
vězením. 19. 10. 1982 napsal odtud: „Jsem
obklopen tak strašlivou sedlinou lidství, že
se o tom nedá ani vyprávět.“ I M J - autor
Knihy roku 2006 a nositel Seifertovy ceny.

26 06 2012 Nový starosta Jičina
ani dnes zvolen nebyl. Ale Ing. Puš byl
odvolán. Pan Novák si poručí další
Svijany, utře pěnu u pusy a řekne: „No a
co, pivo stejně levnější nebude.“

Kačenka

- Už má své klíče od bytu. Na tkaničce. Až postoupí do třetí třídy, bude je používat, protože ji už nebudeme vodit. Bude samostatná velká holka. Všimám si, jak si na tom zakládá, klíče každému ukazuje.

- A já? Budu mít méně příležitostí pro naše povídání. Pravda, není to lehké ji rozmluvit. Někdy řekne – jsem unavená (ze školy) a jdeme a jsem pro ni vzduch. Ale jindy - vedeme dospělácké řeči. To má ráda. O tom, jak být servírkou, letuškou, Jen novinářkou ne, když má ty svoje notýsky a občas tam něco hledá, nebo si zapíše. Nezabraly ani řeči o honorářích. Ale najednou řekne, zdánlivě bez souvislosti: „Nemysli si, na baletní konzervatoř se chodí už z páté třídy.“ Nedávno mi na zahradě předvedla perfektní provaz.

- Ale přesto všechno je normální Kača. Trochu divoká holkakluk. Třešně zdola ji nechutnají, musí na strom až nahoru. A pak řekne, že chce luk. Udělali jsme, šíp jsme zahrotili (musí být taky vyvážený), a ona se pak celé odpoledne, s výjimkou odskoku na třešně, učila trefovat. Do polystyrenu. Jen se dívám, že ji nenapadlo, jak se krásně trefuje babičce do zadku.

- „Pršet nebude, jen pár kapek“, říká na zahradě, „Ondra to našel na radaru.“ Řekl jsem jí, že má chytrého bratra. Souhlasila a šli jsme k rybníku a cestou hráli hru „Štronzo, hopkins, bomba, brtník,“ ke které jsme si ještě přidali „hoří“. To se musí dotknout vody, nebo něčeho v čem voda je. Už jsem nemohl, od věčného lehání a poskakování a dobíhání a lezení. Na hrázi byl motýl a Kačka řekla, že je to babočka admirál a já si řekl, že mám chytrou vnučku. Ale jen potichu pro sebe.

Sběratelství v plynutí času (úryvek)

Vášeň sběratelská pronásleduje nás v celém plynutí času makro i mikro. Mnoho nevíme o tom, jak se projevovalo v makroplynutí, tedy v historii. Jen si můžeme představovat dítě pračlověka Janečka, jak si rovná své sebrané různobarevné kamínky, dnes by se řeklo, že si je užívá. Ostatně tady někde vznikla skvělá hra zvaná Drápky. Třeba chytí se i pračlověk Janeček, dokud jej paní Janečková nezavolá na bramborové placky pečené na lávovém kameni.

Ve středověku možná nějací velmožové sbírali vojenské přilbice, rovnali jednu vedle druhé a takový pán se pak pyšnil před sousedy. Nejvíc se vyťahoval tou děravou, kterou už si císařský voják sám z hlavy sundat nemohl. Sbirka se zachovala a uklízečky na různých Václavštejnec a jiných štejnech nadávají, jak se z nich špatně utírá prach.

Děti chudých proletářů za první republiky sbíraly barevná staniolová pozlátka z bonbonů. A když si je hladily nehtem, vybavovaly si bonbónovou chuť a těšily se na příští vánoce. O sbírání kuliček nebudu se šířit, jen připomenu, že ve středověku skleněnky ještě nebyly.

A teď k tomu sběru v mikroplynutí života člověčího. Známký samozřejmě v každém věku. Ale v dětství jinak jsme si to užívali. Poctivě jsme se pídili po šuplících po obálkách, pak odmáčeli a opatrně odlepovali, aby se nepoškodily zoubky. Však jen díky známkám vím, že v Herlanech na Slovensku je gejzír a jak vypadá, tedy vypadala, nizozemská královna (Nederland).

Sbírání dámských kalhotek je zvrhlost, to vypustíme.

Sbírání obrazů, jakému se věnuje pan doktor Železný, může být zajímavé, někdy nervák. Ten správný adrenalin. Chytnou mně, když neproclím, nebo nechytnou, když neproclím?